

Naročnina mesečno
23 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Inteligenčni proletarijat

Danes se v povodnji nesreč, ki jih prinaša sodobna gospodarska kriza, kaj malo spregovori v naši javnosti še o neki drugi pastorki te krize, t. j. o inteligenčnem proletarijatu, o inteligenčnem brezposelnosti. Če ta v drugih večjih državah (kot n. pr. v nemškem morju milijonske brezposelnosti) raste v 100 tisoče, ni treba zamolčevati, da raste pri nas v tisoče. Na splošno se sicer tudi pri nas večkrat toži o nadprodukciji inteligence, a danes naj pogledamo temu bliže.

Zadnji čas je kaj lahko opaziti, da korakata ročni in umski delavec roko v roki le morda s to važno razliko, da je prvi, danes dobro organiziran, drugi pa slabo ali pa sploh ne. To preti biti usodno za slednjega. Človeštvo namreč še kljub vsemu podpiranju in vpitju ni doseglo tiste kulturne stopnje, da bi vseh zapustilo stevalke in prešlo od kvantitativnih h kvalitativnim vrednotam oziroma merilom. Naj se to tiče vojaške službe ali gnetnih sredstev, ali naj gre za narodne pravice — povsod si številka, ker — duhovno-tvorna stran se menda dolgo ne bo pripoznala. Pa se nekateri boje že konca sveta...! No, da ne opisujemo zadevnega primera v Rusiji, kjer se kuje — kot pravijo — nov družabni sistem za bodoča pokolenja. Tudi kolektivizem — če bo ostal pri svoji materialistični osnovi — ne bo tu le kaj izboljšal, ampak bo to osnovno pojmovanje kulture le še sistemiziral!

Prav tako, kakor danes lahko govorimo o kmetih in delavskem proletarijatu, moremo govoriti tudi o inteligenčnem proletarijatu. Ne gre tu le za gnotno-eksistenčno stopnjo sproletarizacije, ampak moremo govoriti tudi o večji socialni zavesti vseh teh slojev sprčo razmer, ki nastajajo. Tako da je danes kar težko že razumeti znano antipatijo socialistov napram inteligenci, na katero navadno radi vale vso krivdo današnjega poloma... In vendar vsako hitro spozna, da je tako obdolževanje, če gre za pravo inteligenco, gotovo krivično in zmotno. Seveda imajo socialisti predvsem pod pojmom inteligence na misli ravnanje in uradno tovarnen ter še inženirje, ki dobivajo horendne vsote in si privoščijo avtomobile, dočim ko se delavec vsak dan z muko pribori tisto potozjo iz rok v usta — svojo golo eksistenco. Potem pa seveda tudi gledajo na lepo oblečene študente in gospode, ki se vozijo v mestne šole, kaj drugega ko — po njih mnenju — pohajkovat, da bodo nekoč sedeli na dobro plačanih mestih in se pohajkovanje nadaljevali! Treba bi bilo tu razčistiti pojme.

Danes ni morda usodnejše in katastrofalnejše krize kot je tam, kjer zadeva duhovno stran našega življenja. Vse duhovno-tvorne edince, pa naj bo to posameznik — inteligent ali družina ali generacija ali narod so danes močno, da, smrtno-nevtrno zadeti! Mi pa gremo mirno mimo vsega tega in samo govorimo danes kvečjemu še o brezposelnosti ročnih delavcev, o ruski nevarnosti in celo o razorožitvi... Danes dan za dnem občuti naš inteligent — pa naj si bo v privatnih ali državnih službah, da ga gnotne razmere in vse to k snovnemu pojmovanju usmerjeno življenje vklepa v tesne vezi in v mučno ozračje, ki mu skoraj ne bo dalo več dihati. Zlasti tu mislimo na oni stan, ki potrebuje v svojem dnevnem ustvarjanju predvsem svobodnosti, razmaha in pobude — naš učiteljski stan, pa bodisi na osnovnih, srednjih ali najvišjih šolah!

In brezposelnost inteligence? Nismo v zadregi zanj! Armada absolutentov vseh mogočih šol čaka... Čaka pol leta, eno leto in več. Mesto nastavitve — brezposelnost. Dvajset let študira danes človek v bedi in pomankanju, v bojazni in upanju za svojo bomo eksistenco. Zene ga idealizem, brepenenje po večjem spoznanju in želja, da s svojim delom koristi družbi. Kaj ima od tega idealnega zagona vse svoje mladosti? To, da ga čaka po diplomah — največja beda. Instrukcije odpadejo, podpornost ustanove se zapro pred njim — ali naj živi res od zraka eno leto in več? A kaj ga čaka — potem? Ali naj bo to tisto, po čemer je težil vso svojo lepo mladost? Ali naj tudi v gnotnem oziru velja rek: Quem dii odere...?

Danes smo tudi že tako daleč, da se nekatere vede o najglobljih kulturnih vprašanjih (zlasti lisimo tu na filozofsko-pedagoško skupino, a tudi druge) smatrajo za — luksus, ki se mu je treba v teh kritičnih časih — odreči. Difficile est satiram non scribere na račun te brezglavosti materialističnega človeka.

Videant consules! Ne le snovno, tudi duhovno življenje, duhovna kultura je ogrožena danes močno. Ali naj bodo res sodobna generacija zapisane — smrti in bodočnost brez sadov in napredka? Od vseh strani se zbirajo državniki in diplomati, da rešijo gospodarski polom Evrope prevelikega trušča. Znižani proračuni, občinske in druge karitativne institucije so na delu; malokje pa se oglašajo kak glas vpiločnega — v puščavi k obrambi in pomoči tistih, ki ustvarjajo in se trudijo — umsko, duhovno. Paž znak naše višine! O, treba je vedeti in ugotoviti, da imamo danes tudi inteligenčni brezposelnost, inteligenčni proletarijat!

Izginiti monarhisti

Madrid, 13. sept. Z. Nad 50 monarhistov, ki so sodelovali avgusta meseca v prevratu, je prispelo na potu v Afriko v Cadix. Med deportiranci je tudi sin generala Sanjurja. Vseh 50 monarhistov bo deportiranih v Villas Himeras.

Leteča rodbina rešena

London, 13. sept. AA. Reuterju poročajo iz Koppenhagena naslednje podrobnosti o reševanju »leteče rodbine«: Hutchinson: Davi je iz Angmasalika (vzhodna Grönlandija) došel radiogram, da je ladja »Talbot« ob dveh po polnoči našla na obali ne daleč od Itternaka vseh osem oseb s ponesrečenega vodnega letala. Letalo je popolnoma uničeno, dočim so vsi člani leteče rodbine in njihovi sopotniki živi in zdravi. Ladja »Talbot« je vkrcala Hackinsonove, da jih prepelje v Fungbo, kamor dospe še danes.

Varšava, 13. sept. AA. Pat poroča: Svečani pogreb letalca Zvirka, zmagovalca na evropskem krožnem poletu, ki se je te dni smrtno ponesrečil, bo v Varšavi na državne stroške.

V Nemčiji zopet volitve

Misel državne stranke padla v vodo — Vlada pripravlja novo ustavo

Berlin, 13. septembra. tg. Volitve v novi nemški državni zbor se imajo izvesti v ustavnem roku. Kakor se izjavlja z merodajnega mesta, ima vlada namen, predložiti nemškemu narodu celoten načrt nove državne ustave. Ta preosnova državne ustave pa bo šele končni cilj in zaključna točka dvanajst-mesečnega programa vlade. Dokler vlada tega celotnega načrta ne bo izgotovila in predložila, ne bo vlada vršiti nobenih posameznih izprememb ustavopravne narave. Te smernice so rezultat posvetovanj na prvi seji ministrskega sveta, ki se je sestala po nenadnih dogodkih večerajšnjega dne. Iz tega je predvsem lahko sklepati, da ni nobene dvoma, da se ne bi volitve vršile. Nove volitve bodo najbrže precej pozno v okvirju ustavnega šestdesetdnevnega roka. Sicer ni posebno verjetno, da bi se še nadalje mislilo na ustanovitve prezidijalne državne stranke. Na mesto tega pa se zelo marljivo deluje na to, da bi se posamezne desničarske meštanske sile strnile v blok na konservativni podlagi. Tak blok bi pomenil potem gotovo tudi podlago za nadaljnje politične načrte državne vlade in za njen dvanajstmesečni program.

V državnem zboru pa je tuedtem prišlo do novega konflikta glede ustave, in sicer na današnji seji odbora za varstvo pravice narodnega zastopništva, katerega je sklical njegov predsednik poslanec Löbe. Zastopnik vlade je danes v tem odboru ponovil že večeraj objavljeno stališče državne vlade nasproti večerajšnjim dogodkom v državnem zboru. Dalje je objavil pismo, ki ga je večeraj zvečer pisal predsednik državnega zbora Göring državnemu kancelarju in v katerem mu formalno sporoča ukinjenje zaslišnih naredb ter dejstvo, da je državni zbor odrekel Papenovi vladi zaupanje. S tem torej in z večerajšnjimi izjavami se torej postavlja državni zbor na stališče, da ni razpuščen. V tem slučaju se sklicanje nadzorstvenega odbora ne sklada s predpisi ustave in vlada se razprav v tem odboru tako dolgo ne more udeležiti, dokler predsednik državnega zbora ne izpremeni svojega stališča. Po tej izjavi je zastopnik vlade zapustil sejo.

Predsednik državnega zbora Göring je nato podal izjavo, katere je povzročila veliko pozornost, ker je v močnem nasprotju z njegovim večerajšnjim obnašanjem. Göring je rekel, da mora priznati, da je razpust državnega zbora pravno veljavna, ker sme tudi strnioglavljeni državni kancelar so-podpisati razpustitveni dekret, dokler uživa zaupanje državnega predsednika. Nasprotno pa mora vztrajati pri svojem stališču, da je tudi večerajšnje

glasovanje veljavno, ker se je glasovanje že začelo, ko se je državni kancelar prijavil k besedi. Predsednik odbora poslanec Löbe je nato ugotovil, da je s to Göringovo izjavo odpadel vzrok za neudeležbo vlade pri razpravah odbora. Proti glasovanju nemških nacionalcev je bil sprejet predlog, po katerem zahteva odbor, da sta državni kancelar in državni notranji minister prisotna pri sejah. Ko se je nadzorstveni odbor po kratki pavzi zopet sestel, zastopniki vlade niso prišli. Namesto tega pa je vlada izjavila, da tako dolgo ni dolžna udeleževati se odborovega dela, dokler predsednik državnega zbora Göring ne umakne svojega pisma, ki ga je pisal državnemu kancelarju.

Zanimivo razpustitveni dekret

Ukaz o razpustu prinašajo listi v faksimilu. Ta ukaz je tudi po svoji izvedbi nekaj novega v nemškem parlamentarnem življenju, ker ga je napisal državni tajnik kancelarja z roko. Na ukazu se vidi, da je bil prvotno poleg datuma 12. sept. napisano »Neudecke«, ta beseda pa je prečrtana in pod njo napisana beseda »Berlin«. Dokument dokazuje veliko naglico, s katero je morala vlada večeraj ravnati, ker ni utegnula ukaza, datiranega iz Neudecka, več prepisati in ga dati predsedniku republike v podpis. Če bi bil nemški državni zbor, na mestu da je na zahtevo nacionalnih socialistov odgodil sejo, takoj izvedel glasovanje, vlada ne bi utegnula več poslati po dekret v kancelarjevo pisarno, da prepreči glasovanje.

Nevarna igra

Po večerajšnjih dogodkih je postal diktatorski značaj predsedniškega kabineta tako jasen, kakor še nikoli; edina njegova moč je namreč v podpori, ki mu jo brez rezerve daje Hindenburg. Še večeraj popoldne neposredno po usodni seji državnega zbora je predsednik republike izjavil kancelarju von Papnu, da popolnoma odobrava njegov nastop.

Vlada je odločena rabi, če drugače ne pojde, tudi silo, da onemogoči strankam, v prvi vrsti seveda nacionalnim socialistom, prirejanje demonstracij in nemirov, ter se pri tem zanaša na Reichswehr. Z njim bo zanesljivo ostala gospodarica položaja.

Toda prezreti se ne sme, da je predsednik republike Hindenburg s tem, da se je identificiral z vlado, osebno zašel v položaj, ki utegne postati zanj delikaten. Odslovitelj Brüninga je bilo politično opravičljivo, zakaj nacionalni socialisti so bili

obljubili, da bodo tolerirali predsedniški kabinet in je bilo s tem dano jamstvo, da se bo vlada naslanjala na vse desničarske stranke, to je na 45 odstotkov volivcev. Danes pa je položaj drugačen, kajti nacionalni socialisti so napovedali Papnovi vladi boj na nož, razen tega pa so v ostri opoziciji proti njej tudi vse druge stranke, izvenšmi neznatno peščico Hugenbergovih poslancev.

Komentar listov

Pariz, 13. sept. AA. Iz Berlina poročajo, da komentirajo nemški listi večerajšnji incident, ki je privedel do razpusta parlamenta, kot znak kaosa, v katerega je zašlo današnje nemško politično življenje. Nekateri listi so mnenja, da je nemška vlada dejansko vendarle padla v parlamentu, ker ji je z velikansko večino odrekel zaupnico.

»Germania« obžaluje, da je tako naglo prišlo do razpusta Reichstaga in se boji, da bi to ne obrodilo nesrečnih posledic za Nemčijo.

Liberalni listi kritikujejo večerajšnji nastop predsednika državnega zbora hitlerjevca Göringa. Vendar pa priznavajo, da bo Göringov nastop dobro služil hitlerjevemu pri njihovi bodoči agitaciji med narodom.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« približa, da so vsi mostovi porušeni in da se Nemčija končno nahaja pred vlado brez parlamenta.

Papen se bo polasnil pruske policije

Berlin, 13. sept. AA. Nemška vlada hoče prevzeti prusko policijo, ki šteje blizu 80.000 mož. Pruski podkomisar Bracht bi bil imenovan za državnega ministra, zakonski odlok pa bi policijo postavil v državno odvisnost.

Ta reforma bi bila samo nadaljevanje centralizacijske politike v Papenovi v. Schleicherja, razlogi zanjo pa bi bili tudi neposredno politični. Zakaj konflikt med predsedniškim kabinetom in parlamentom se je na področju države končal v trenutku razpusta parlamenta, zdaj pa bi se prenesel na področje Prusije. Vlada se boji, da se ne bi centuristi in nacionalni socialisti v hitri spoznameli in izvolili v pruskem deželnem zboru predsednika vlade. V tem primeru bi bil pruski komisar v veliki nepriliki in se najbrž ne bi mogel obdržati na svojem mestu, če bi se pruska vlada v redu konstituirala.

Zato hoče dobiti v Papen prusko policijo v svoje roke. Ta ukrep bi v praksi pomenil združitve poveljstva nad Reichswehrom in policijo v isti roki.

Mussolini proti Franciji

Mussolinijev članek v ameriškem časopisu — Dramatična zaostroitev mednarodnega položaja

London, 13. septembra. Obenem, ko je francoska vlada odpisala v Berlin svoj odgovor glede na zahtevo Nemčije po vojaški enakopravnosti, ki kljub vsej vpljudnosti odklanja nemško stališče, je objavil šef italijanske vlade Mussolini v ameriških listih članek, v katerem popolnoma odobrava nemško stališče, in katerega angleški in nemški listi ponatiskujejo.

Mussolini pravi, da je neobhodno nujno, da se nemška zahteva sprejme oziroma pripozna, kajti sicer se bo Nemčija odstranila od razorožitvene konference, ki je itak v svoji prvi polovici doživela polom, in potem bo tudi zadnje upanje na še tako majhno redukcijo oborožitve izginilo in Zveza narodov bo dobila smrtni udarec. Toda Mussolini dostavlja, da Nemčija, čeprav se mora njena pravica do enake oborožitve priznati, tega principa ne bo smela aplicirati prenašlo, ampak zmerno, in bo sploh morala čakati, da se konferenca konča, bodisi s pozitivnim, bodisi z negativnim rezultatom.

Isti problem obravnava tudi znani česnikar Steed v »Sunday Times«, ki je prišel Mussolinijeva izvajanja na uvodnem mestu. Po mnenju Steeda je samo Zveza narodov kompetentna sklepati o tem problemu. Komentirajoč Mussolinijev članek, pravi »Sunday Times«, da je Nemčija postavila Evropi vprašanje, na katero bo Evropa morala odgovoriti. Mussolini je italijansko stališče razložil energično in odkrito, toda, kar se iz njegovega članka, ki prinaša mnogo zanimivih in važnih stvari, najbolj jasno vidi, je dejstvo, da se zahteve take velesile kakor je Nemčija ne morejo ne preizreči ne omalovaževati. Nobena sila sveta ne more odrediti Nemčiji pravice, da se z njo postopa enako kakor z vsako drugo velesilo. Evropa bi bila nora, če se ne bi postavila na pravično stališče, v nasprotnem slučaju bi razorožitvena konferenca popolnoma falirala in Nemčija bi se začela zopet oboroževati, kar bi pomenilo samoumor Evrope. Nemška zahteva lahko postane realna baza za splošno razorožitev in sicer na ta način, da se velesile razorožijo, tako da bi se nemška zahteva končala v prid Evrope in njene kulture.

V nasprotnem slučaju bo sedanji mednarodni položaj neobhodno privedel do vojske. Zaenkrat se vprašanje obravnava med Nemčijo in Francijo, toda ono je take narave, da nobena država ne bo mogla ostati ob strani. Mussolini ne pušča nobene dvoma o tem, kaj on smatra za edino pametno in modro, in ni nobenega dvoma, da na celoma

ogromna večina britanskega naroda odobrava njegovo stališče.

»Sunday Express« priobčuje tudi članek lorda Beaverbroocka, ki pravi, da se čuti danes v Evropi isto rožljanje sablje, katero se je čulo leta 1914. »Zunanji položaj«, pravi lord Beaverbroock, »je nevaren. Francija se neprestano oborožuje, Japonska je začela agresivno vojsko proti Kitaju, Italija pa skrbi za svojo aprovizacijo in ima goste zasedeno vse svoje meje.«

»Observer« meni, da sedanji mednarodni položaj zahteva eno samo politično linijo, ki lahko reši situacijo, to je, da se velesile sporazumno takoj odločijo za takojšnje postopno redukcijo svojega oboroževanja, tako da bo neenakost Nemčije v tem oziru sama po sebi izginila.

Od nemških listov je prvi priobčil Mussolinijev članek »Börse Kurier«, »Kreuz Zeitung« meni, da je zelo značilno, da je bil Mussolinijev članek objavljen med tem, ko se je nahajala francoska nota Nemčiji na potu med Parizom in Berlinom. Na ta način se je mednarodni položaj naravnost dramatično zaostрил. Tudi katoliška »Germania« pozdravlja Mussolinijev članek in pravi, da ta članek dokazuje, da je italijanska politika vseskozi dosledna. »Germania« pa tudi opozarja nemško vlado, naj posluša Mussolinija kakor tudi angleške glasove, ki svetujejo, naj Nemčija počaka, dokler ne bo končana razorožitvena konferenca. Nemčija ne sme storiti drugega koraka pred prvimi, ampak mora mirno nadaljevati svojo politično linijo brez vsakega prenašanja.

Dvournno stališče Anglije

Pariz, 13. septembra. Tukajšnji listi še niso prinesli komentarja k Mussolinijevemu nastopu. Pač pa prinaša londonska »Morning Post« dopis, v katerem pravi, da je italijansko stališče sad velike nejevolje italijanske diplomacije nad francosko politiko, katero obdoljuje, da v Versailles ni zadosti honorirala Italije za njen vstop v vojno leta 1914. Kar se tiče angleške vlade, se je zaenkrat postavila na stališče, da se ne vmešava v spor med Francijo in Nemčijo in da francoske note niti odobrava niti ne odobrava. Seveda angleška vlada ne bo mogla dolgo ostati na tej nevtralni poziciji. Najboljše bi seveda bilo — tako izvaja »Times« — če bi vse države sklenile, da reducirajo svoje armade, toda mnoge države so odločene proti temu, dasi tega ne priznavajo, ker se ne čutijo

varne pred napadom. Nemčija pa je sama kriva, če se ji ne zaupa, ker razne izjave njenih voditeljev kažejo, da Nemčija ni lojalna član Zveze narodov. »Manchester Guardian« zahteva hitre odločitve, češ, da je položaj zelo nevaren. »Daily Express« napada Francijo, vendar je to osamljen glas. V obče pa je stališče Anglije zelo dvournno in ne odkrito.

Italijanski demanti

Rim, 13. septembra. Italijanska vlada demantira vest nekaterih angleških listov, da misli Italija v slučaju, ako bi Zveza narodov odklonila nemško zahtevo po enakopravnosti svoje armade, Zvezo narodov zapustiti. Tak sklep bi imel danes veliko preuranjen.

Nemčija se ne udeleži razorožitvene konference?

Zeneva, 13. sept. AA. Zdi se, da ni več dvoma, da bo Nemčija izvršila svojo grožnjo, ki jo je izrekla v svoji izjavi dne 22. julija na razorožitveni konferenci, in da se ne bo več udeleževala zasedanja te konference, tudi ne pri čisto tehničnih delih, vse dotlej, dokler ne dobi zagočevila, da se njeni zahtevi po enakosti v oboroževanju ugodijo. Uradni odgovor bo dala berlinska vlada, ki je dobila uradno povabilo, naj se udeleži seje odbora konference, ki bo 21. t. m. v Zenevi.

Se večeraj so nekateri mislili, da se bo Nemčija sprlo pomirljivega tona francoskega odgovora premislila in da se ne bo umaknila s konference, danes pa prevladuje tako rekoč soglasno mnenje, da se Nemčija s tem odgovorom ne zadovolji.

V tukajšnjih krogih se izprašujejo, ali naj se zasedanje konference nadaljuje tudi ob odsotnosti Nemčije. Večina držav je za to, da se konferenca vrši, češ, da nemška odsotnost ne more in ne sme ovirati dela za razorožitev. Pripomniti je treba, da načrt konvencije pripravljalne komisije določa, da ta konvencija ne velja za države, katerih vojaški ustroj uravnava mirovne pogodbe, z drugimi besedami, da se vsaj teoretično konferenca lahko nadaljuje tudi brez Nemčije. Vključ temu si vse države, Francija pa še posebej, žele, da bi Nemčija še vnapredje sodelovala pri tej konferenci.

Dnevna kronika

Nova zobna pasta je DIANA

odlično čisti, ohranjuje zobno sklenino, ima prijeten duh in desinficira usta in zobe. Cena: Normal tuba Din 5,-, dvojna tuba Din 8,-.

Koledar

Sreda, 14. septembra: Povišanje sv. križa. Ciprijan, škof, mučenec. Ščip ob 22.06. Herschel napoveduje lepo in mirno vreme.

Novi grobovi

† Malešičeva Silva. Družino gosp. Matije Malešiča, tajnika banske uprave v Banjaluki, kamor je bil prestavljen pred kratkim, je zadela hud udarec. V Svečini, kjer sta po očetovem odhodu v Banjaluko bivali sami z mamo, mu je umrla edina hčerka Silva. Očeta in mamico naj tolaži Gospod, ki vse težave končno le obrne v prid človeka, ki trpi...

† V Stožicah pri Ljubljani je umrl včeraj ponoči posestnik Andrej Šitar, star 66 let. Vsa leta svojega plodonosnega, pa tudi polnega življenja je bil vdan Bogu in zemlji. Bil je mož starih lepih navad, ki ni nikoli pozabil, da so nedeljski popoldnevi namenjeni počitku in tudi molitvi. Sleherno nedeljo je hodil k litinjam ali molitvam v farno cerkev na Jezici. Svoje lepo posestvo je lepo, skrbno obdeloval, trdil se je za dom in svoje otroke, ki jih zapuščala štiri, vse dobro vzgojene in večinoma preskrbljene. Katoliški pokret ter politično gibanje ga je ob vsaki priliki lahko prištevilo k svojim trdnim podpornikom in zvestim prijateljem. Smrt ga je vzela popolnoma nepričakovano, umrl je vdano in tiho. Še prejšnje popoldne je pogajal konje na njivi, ponoči ob eni je še gledal skozi okno na cesto, ob 4 pa ga je žena Terezija našla na postelji mrtvega. Podlegel je srčni kapi, na kateri je bolehal zadnja 3 leta. Vsem domačim, ki bodo dobrega očeta in ljubečega moža težko pogrešali, naše globoko sožalje! Tolaži naj vas Bog, ki ga je vzel!

† Jernej Trampuž. V Dravljah nad Ljubljano je umrl 12. t. m. Jernej Trampuž, doma iz Opatjega sela, kjer je imel pred vojno delavnico tržinskih bičevnikov »koprivcev«. Vojna vihra je pogoltna njega in njegovo družino v grenko pregnanstvo, v Dobropolje, Sadražico in v strahotna taborišča na Zgornjem Avstrijskem in Češkem, kjer mu je bil edini zvest prijatelj »Slovenec«, na katerega je bil naročen nad 40 let. V zadnjem času je kupoval »Slovenec« od kolporterja, da ga je imel že na vszegodaj v rokah. Ne v Opatjem selu, ne v begunstvu se ni bal pokazati, da je poslušen in zvest sin katoliških in slovenskih roditeljev. — Naj mu bo lahka zemlja ljubljanskega polja!

† V Gradcu pri Litiji je po daljšem trpljenju preminul gospa Angela Vrhovec, rojena Kofar s Konja, žena gostilničarja in posestnika. Dobačala je komaj 40 let. Bila je prijazna in dobrosrčna gospodinja. Pokopali so jo ob številni udeležbi sorodnikov in znancev v nedeljo popoldne na farno pokopališče na Vače. Žalujemo naše iskreno sožalje, njeni duši pa večni mir in pokoj.

† V Litiji je včeraj umrla po dolgoletnem bolehanju gospa Ida Gaupar rojena Tičar, stara komaj 50 let, vdova po železničarju. Zapuščala dvoje nepreskrbljenih otrok. Pokopali jo bomo v torek na litijsko pokopališče. Žalujemo naše sožalje. N. v m. p.

Osebnosti

— Iz železniške službe. Premeščenji so uradniki VIII. položajne skupine: Ausec Adolf, prometni uradnik, Rakke, za šefa postaje Črnomelj; Drašler Jožef, prometnik uradnik, Jesenice, za šefa postaje Bistrica-Boh. jezero; Eržen Anton, admin. uradnik, Čakovce, za šefa postaje Brezovica; Pogorevc Stefan, strojevodja, kuril. izpostava Velenje, v kurilnico Maribor, Toporič Ivan, prometni uradnik, Brezovica, za šefa postaje Zalog; Lah Andrej, prometni uradnik, Kranj, za šefa postaje Medvode; Dragar Franc, prometnik, Besnica, v Trbovlje; Ranzinger Martin, prometni uradnik, Zagorje, na Jesenice; IX. položajne skupine: Ogorc Francišek, tehnični uradnik, kurilnica Maribor, v strojni oddelke generalne direkcije; Dolenc Jožef, prometni uradnik, Tezno, v Videm-Krško; Zaveršnik Feliks, prometnik, Črnomelj, za šefa postaje Vuhred-Marenberg; Štefala-Vrhovec Franciška, blaginjičarka, Ptuj, v Maribor glav. kol.; X. položajne skupine: Demšar Janko, risar, prodajna sekcija Beograd, k gradbenemu oddelku direkcije Ljubljana, Klopčar Izidor, prometnik, Vrhnika, na Verd; Martinič Leopold, prometnik, Verd, na Vrhnika; uradniški pripravnik: Kolšek Vinko, strojni oddelke generalne direkcije v kurilnico Maribor; Caf Ivan, Trbovlje, v Zagorje; zvanitniki

II. kategorije: Berganc Lovrenc, sprevednik, Ljubljana glav. kol., v Kamnik; Kolarič Alojzij, pom. strojevodja, kurilnica Maribor, v izpostavo Velenje; Lešnik Janez, blokar, Maribor glav. kol., na Pragersko; Pleteršek Jožef, kretnik, Pragersko, v Maribor glav. kol. Ostavko je podal dnevničar Pleša Jožef postaje Bled-jezero. Služba je prestala uradniku X. položajne skupine Hartman Maksu postaje Ruše.

— G. ban dr. Drago Marušič v četrtek 15. t. m. ne bo sprejemal strank.

Ostale vesti

— Slomšek, njegov duhovni lik, zlasti pa vse njegovo vzgojno delo med nami je zajeto v pravkar izšli knjižici: »Slomšek naš duhovni vrtnar«, ki jo je napisal Etbin Boje, a založila Leonova družba v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah za ceno 12 Din. Služilo bo to delo prav dobro za točnejše in globlje poznavanje te naše vzgojiteljske osebnosti iz preteklega stoletja (zlasti tudi za bližnje Slomškove proslave!) Knjižica (64 str.) je okusna, opremljena z rdečim tiskom na obojni strani in Slomškovo sličico. Segajte pridno po njej!

— Razpis Ferkovih dijaških ustanov. Kuratorij razpisuje za šolsko leto 1932-33 devet ustanov po 700 Din za mariborske srednješolce in osem ustanov po 1500 Din za visokošolce. Pravico do njih imajo v prvi vrsti sorodniki, nato revni in nadarjeni dijači in dijakinje, ki so rojeni in pristojni v bližini in širšem rojstnem okolišču zapustnika g. Ferka (Sv. Barbara v Slov. goricah), nadalje iz šentlenartskega in končno iz mariborskega okraja. Opremljene prošnje je poslali do 25. septembra na Posojilnico v Mariboru, kjer se naj 10. oktobra dvignejo priloge.

Da vesel boš noč in dan
v Slamičev brž restorant!
Tam dobiš — o primarnah!
porcije za dva trebuha!

— Izlet na sedlo Plöcken (Plöckenpass). Zadržali skupnega izleta na »Plöckenpass« vabim vse še živeče g. lovce in druge, da se javijo na naslov: Anton Oražem, hotel Triglav, Jesenice na Gor. V slučaju, da se ne prijavijo nihče, grem sam, a iz srca želim, da se izleta udeležijo še kdo izmed tovarišev, ki smo bili tam skupaj. Torej na veselo svidenje. Nadaljnja navodila sledijo tu.

— Poizvedovanje za sinom. Že več časa pogrešam sina Janeza (Nazeta!). Nedavno se je baže pojavil v okolici Sv. Križa pri Litiji, nato je za zopet izgubil vsaka sled za njim. Fant je močan, star 35 let, poraščen in slaboumen. Na vprašanje, odkod je doma, bo odgovoril, da je »iz Niše«. Odgovoriti zna tudi na vprašanje, kdo je na Catežu (pod Zaplazom) župnik in učitelj; po teh znakih ga lahko vsakdo spozna. Če ga bo kdo kje videl, naj ga pridržijo pri sebi, meni pa čimprej sporoči, da pridem ponj in povrnem stroške. — Anton Prime, Dolenja vas, p. Velika Loka.

V ŽUŽEMBERK GREMO!

2. oktobra tl. priredi Drogerija Gregorič celodnevni fotografski izlet od izviru Krke do Žužemberka. Prispevek za avto in celodnevno oskrbo 60 Din za osebo. Rezervirajte si Vaš prostor takoj! Prijava v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Konkurenčna obravnava za obnovo pogorelega farnega gospodarskega poslojpa v Smartnem. Pretekli teden ste se sestali v Smartnem pri Litiji občinska odbora iz Smartna in Litije, da sta na licu mesta sklepala o obnovi pred meseci pogorelega dekanjskega gospodarskega poslojpa. Po pozno v mrak trajajočih debatah so končno sklenili, poslojpe popolnoma na novo zgraditi. V ta namen se je ugotovila potrebna vsota 250.000 Din. Litijška občina, ki je delno ufarana v Smartno, prispeva v denarju 65.000 Din, drugo pa pbe. Smartno. Izvoljen je bil tudi gradbeni odbor, ki bo delo vodil in skrbel za financiranje cele stavbe. — Z gradbo prično čim prej te bodo vsa dela oddana na javni dražbi.

— Požar. V nedeljo za 8 je imelo šmarsko gasilno društvo objavljeno mokro vajo. Ko so

Visoko aktivno podjetje sprejme

kompanjona

z večjo vsoto. Posredovalci in spekulantje izključeni. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Zelo rentabilno« št. 13.392.

Tri zadnje Slomškove poti

19., 20. in 21. septembra 1862.

To so bile tri jesenske poti. To so bile tri za Slomška značilne apostolske poti. Na teh potih je s povečanimi plamenji vzplamtela njegova ljubezen do treh mater: do cerkve, do Marije in domovine. Prva pot je bila zadnja pot k duhovnim vajam, ob katerih se v svečeniški duši poglubi zvestoba do Kristusa in njegove cerkve. Druga pot je bila zadnja romarska pot k Mariji. Tretja pot je bila zadnja Slomškova pot med slovensko ljudstvo.

To je bila trojna mučeniška pot. Pot po vinorodnih krajih in ob vinorodnih časih je ljubitelju in ljubljencu slovenske zemlje z neizprosno bridkostjo trgala srce. Slomška je na teh potih spremljala misel na slovo in smrt. Ob takih okoliščinah mu je rastle v duši ljubezen, ki množi grenke nuke v sladkih spominih. »Tam gori za hramom en tersek stoji, je z grozljiv obloženo, da komaj drži. Ze eršek prepeva, ne more več spat, v trgatve veleva, spet pojdemo brat...«

Pot v Rogasko Slatino.

Prav za prav se je Slomšek pripeljal na Slatino že 14. septembra, na praznik povišanja svetega križa. Tisti dan so se začele duhovne vaje, ki so se izvršile 19. septembra.

Vehovarjev stari oče: 93 let šteje; v Nežbišah pri Rogasški Slatini bi vam mogel povedati, kakšen je bil Slomšek na oči, ko ga je Slatina zadnjikrat sprejela kot svojega gosta. Vehovar je bil tistikrat Slomškov voznik. Z mladeniškim ognjem in spominom bi vam pripovedoval o tedanjem škofu: »Visoka in modna postava je bila že nekoliko

sklonjena. Ni se dala več prisiliti, da bi bila pokonci vzravnana kakor včasih. Obraz je bil blede postaran. Ob izstopu z voza se je vse telo treslo. Pri tem se je prvi korak navadno zahitel naprej, da ga je le s težavo dosegel drugi korak in so nogo vidno izmučene stople naprej. Ko bi bil dovolj pogumen, bi bil povprašal: »Ljubi naš gospod škof, Vi trpite velike notranje bolečine? Spoznal sem, da sem jih vozil zadnjikrat.«

Slomšek je visoko cenil pomen telesnega zdravja za uspešno delo in življenje in je rad in večkrat obiskal zdravilišče v Rogasški Slatini, da se je osvežil ob njenem zdravilnem vrelcu. Zdrava duša v zdravem telesu je bila zanj in za njegove duhovne sodelavce prvi pogoj apostolskega dela.

Vendar apostol nikoli ne išče zdravja telesa, da ne bi ob enem poskrbel tudi za zdravje svoje duše. Slomšek je v Rogasški Slatini k naravnim zdravilnim virom dodal nadnaravne: v juniju 1856 je uvel del tam duhovne vaje za svoje duhovnike.

Petnajsti september, ki je v naši dobi posvečen Zalosni Materi božji, najdražji Marijini skrivnosti za Slomška, je bil začetek njegovih zadnjih duhovnih vaj. Vsi škofje, ki so poslej prihajali in še prihajajo na Slatino, so nam v njej toliko dražje gostje, kolikor bolj nas po svojem pastirskem poslanstvu spominjajo na Slomška.

Rogaska Slatina je še tista, vendar ne več taka, kakor je bila ob Slomškovem času. Prav z njegovim zavzetim vzklikom bi mogli reči: »Kako se je vse izpremenilo! Niti drevesa niso več tista!« Tako je bilo na Slomu po dvajsetih letih 1837; kako bi moglo biti drugače na Slatini po sedemdesetih letih njegovega odhoda!

Oni ljubki enonadstropni dom, v katerem je vedno gostoval Slomšek kot škof, še stoji, v isti

Togal Vas ozdravi revmatizma.

To izjavlja tudi gori naslikanih šest naših poznanih ljudi, po uporabi Togal tablet. Poleg tega nam pišejo: »Uporabljal sem Togal tablete. Rezultat je stvarno iznenadujoč. Trpel sem na revmatizmu, pa nisem mogel ne korakati niti poklekati. Po uporabi nekaj škatlic Togala so bolečine popolnoma izginile.

Togal tablete uplavajo koristno na cirkulacijo krvi in preprečijo usedlino sečne kisline. Preko 6000 zdravnikov priporoča v uradno overovljenih ocenah uporabo Togala proti revmatizmu, gihtu, ishiasu, hripi in boleznim prehlada. Togal tablete, zmerno zaužite, so neškodljive za želodec in ostale organe. Vprašajte svojega zdravnika!

Togal tablete se dobivajo v vseh lekarnah.

Odobreno od ministrstva socialne politike in narodnega zdravja Sbr. 14450 od 10. avgusta 1932.

bili gasilci ravno pripravljeni za odhod, je s kolesom pridiral izpod Bogenšperka neki fant, naj gasilci pridejo pod Kamen gasit, kjer je pričela goriti graščinska hiša, ki je že del časa stala prazna. Gasilci so takoj odhiteli proti Bogenšperku, kjer pa niso stopili v akcijo, ker je že vse gorljivo pogorelo, vode pa ni nikjer bilo. V hiši je prejšnja leta stanoval grajski gozdni čuvaj, ki se je pa pred leti izselil na Slatino. Škoda je precejšnja. Zažgati je morala zločinska roka.

Jugo-Lutz peči Ljubljana šiška

— Dva nesrečna padca. Predsnočnim je na stopnicah pred svojim stanovanjem v Podmilščakovi ulici 1 padel 68-letni Ivan Barl, revizor v pokoji. Dobil je notranje poškodbe. — V Dravljah je padla predsnočnim 41-letna ključavničarjeva žena Marija Grum. Tudi ona je dobila notranje poškodbe. Oba ponesrečenca sta sedaj v bolnišnici.

— Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju vzemi na tešče kozarec naravne Franz-Josef-grenčice. — Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef« voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Koso si je prigoljufal. Nekateri sleparčki imajo včasih res nenavadne, daš zelo priproste trike, s katerimi ogoľufajo nič sluteče ljudi. Te dni je prišel k nekemu posestniku v Dravljah mlad mož in ga nagovoril: »Oče, Janez me pošilja. Koso mi daje, oslo in osovnik. Rekel mi je, da bom pomagal kositi! Kmetov sin Janez je res kosil na bližnjem travniku in zato je kmet kar hitro dal zaželeno orodje neznanecu. Ta si je koso naložil na ramo, si opasal osovnik z oslo in odšel. Ko je kmet zvečer vprašal sina Janeza, kako je novi kosec kaj kosil, je Janez debelo pogledal očeta. Takoj je kmet razumel, da je prehitro nasedel sleparčku, ki je tako poceni prišel do kose, osle in osovnika. Seveda je kmet la nenavaden primer goljufije prijavil policiji.

POVRŠNIKE, OBLEKE Ltd.
za gospode in otroke nudi
najugodnejše
J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

— Dr. Dereani ne ordinira za očesne in ušesne bolezni do 1. oktobra.

— V Radio Termini Laško se morete zdraviti deset dni za Din 600, 20 dni za Din 1100. V ceni je vsota polna oskrba, zdravniške ordinacije in kopeli.

— Razpis. Na dan 19. septembra ob 9 popoldne se vrši na licu mesta pri župnijskem gospodarskem poslojpu v Smartnem pri Litiji prva javna ustmena licitacija za zidanje novega nadarbinskega gospodarskega poslojpa v Smartnem pri Litiji (zidarska dela). Našt in pogoji so od 14. septembra vsak dan ob uradnih urah na vpogled v občinski pisarni v Smartnem pri Litiji. — Stavbeni odbor.

Darovi za Krekov spomenik

Anton Urbanija Din 50, J. Pintar Din 50, Matej Vilfan Din 50, Ivan Jerič Din 10, Matija Ljubša Din 20, Marija Babnik Din 10, Josip Terpin Din 50, Jan, Mikuš Din 20, Terezija Rant Din 50, dr. Alojzij Rakun Din 50, ing. Cvetko Božič Din 50, Hranilnica in posojilnica Prevalje Din 30, cand. jur. Jelko Kržiž Din 50, dr. Filip Oreš Din 50, dr. Matija Slavčič Din 100, župnik Davorin Roškar Din 50, Kat. prosvetno društvo ? Din 50, župnik Jernej Klinec

Din 50, Prosvetno društvo Trnovo Din 100, dr. Anton Matelič Din 100, prof. Ivan Dolenc Din 150, neimenovan Din 50, magr Stanko Premrl Din 50, M. U. dr. Franc Klar Din 100, župnik Janez Langenholz Din 60, župnik Anton Znidaršič Din 100, Anton Alfred Vodopivec Din 50, Nežika Mejač Din 50, Matej Škerbec Din 100, župni urad Vrhnika Din 10, dekan Janez Kete Din 10, ravnatelj dr. Josip Bassaj Din 100, Hranilnica in posojilnica v Smartnem ob Paki Din 250, Slov. kat. izobraževalno društvo Rateče-Planica Din 20, župni urad Kalobje Din 20, župni urad Rateče-Planica Din 20, Kat. prosvetno društvo Kopanj Din 20, župnik Ivan Kogovšek Din 30, župnik Anton Lajušič Din 10, Ign. Zupanc Din 15, Josip Bambič Din 50, odvetnik dr. Aleš Stanovnik Din 50, arh. J. C. ob dr. Koroščevi 60 letnici Din 200, prof. dr. Ivan Knific Din 50, Stefan Terškan Din 10, Fantovski krožek Kodeljevo Din 50, župni urad Voljnik Din 50, Andrej Levstek Din 60, Jože Arko Din 60, France Hafner Din 10, Stefanija Klovor Din 60, Janez Kramar Din 20, kanonik dr. Alojzij Merhar Din 100, dr. Ivan Mazeš Din 50, župni urad Sv. Anton v Slov. goricah Din 20, učiteljsko osnovne šole Ortnek Din 50, P. Rupert Suhad Din 10, župni urad Sv. Trojica v Slov. goricah Din 20, Kat. izobraž. društvo Sv. Trojica v Slov. goricah Din 50, dekan Matej Rihar Din 30, župnik Anton Pavlič Din 100, župnik Janko Barle Din 50, Zora Klavžar Din 30, prof. Franc Pengov Din 50, dr. A. Nastran Din 100, Josip Osepek Din 10, Cilka Kržižnik Din 10, Pavla Petercel Din 50, Bralno društvo Cirkovec Din 60, Prosvetno društvo Horjul Din 50, župni urad Mozirje Din 50, dr. Jože Marjetič Din 100, Miloš Šmid Din 5, Alojzij Markož Din 100, Srečko Kristan Din 10, učitelj Jakob Gospodarčič Din 50, Hranilnica in posojilnica Dobova Din 50, Kat. prosvetno društvo Koroška Bela Din 100, župnik Karol Čuk Din 20, župni urad Kranjska gora Din 20, Dragutin Rostohar Din 10, Boris Grad Din 50, Kršćanska ženska zveza Maribor Din 25, Rudolf Wagner Din 50, dr. Melita Pivec Din 50, Ivan Drašler Din 80, odvetnik dr. Jakob Mohorič Din 100, Stefan Sluga Din 50, uradnik Joško Maležič Din 10, Kat. prosvetno društvo Homec Din 100, Ignacij Zust Din 10, prof. v p. dr. Franc Perne Din 100, župnik Ivan Lovšin Din 25, F. S. Finžgar Din 50, Marica Bergant Din 50, dr. F. K. Lukman Din 100, Prosvetno društvo Šiška Din 100.

Vsem darovalcem se odbor za Krekov spomenik iskreno zahvaljuje. Kdor daruje 50 Din, mu odbor pošlje: Dr. Krek: Socializam. — Darove sprejema Zadržna zveza, Ljubljana, Dunajska 38.

Pripravljalni odbor za Krekov spomenik.

Domžale

Napad. Z nožem je oklal Mrtinov Miha Velepec v nedeljo popoldne svojega sostanovaleca, splošno znanega in pridnega delavca Jaka M., ker sta se nekoliko sporekla. Mihael Velepec je potegnil zarjavel nož in zamahnil. Zadel je v prsi. Da bi se nož ne bil skril ob rebro, bi bila rana smrtna. Takojšnji zdravniški pomoči bo morda uspelo, da ohrani ranjenca pri življenju. Napadalec je bil že v nedeljo aretiran in prepeljan v ponedeljek v sodne zapore na Brdo.

Sport. Proti tukajšnjemu SK Disku je gostovalo v nedeljo moštvo SK Reke iz Ljubljane. Domačini so po fair igri nezasluzeno zgubili po krivdi golmana s 2:3 (1:1). Pripomniti je treba, da je bilo Diskovo moštvo kombinirano, dočim je SK Reka nastopila kompletna z igralci, ki so nedavno porazili tukajšnje SK Domžale s hazenskim rezultatom 11:1.

Prosveta. Izobraževalno društvo začne letošnjo sezono z Nušičevo komedijo »Narodni poslanec« v režiji g. Fr. Müllerja v nedeljo 18. t. m. popoldne v Društvenem domu. Fantovski odsek pa se je v nedeljo udeležil z 20 člani šafetnega teka z Jesenic v Maribor. Proga jim je bila odmerjena od Lukovice do Krašnje.

»Kamniški ekspres« tudi v Domžalah zažiga ob prog, ker je vsled hudega solnca zemlja izsušena in se vnema trava, ki zgori prav do korenin.

ni v tistem trenutku nihče izmed navzočih duhovnikov pomislil. Slomšek je edini na to mislil, toliko bolj, ker je že slišal v svoji duši vabeči klic Gospodov.

»Sedaj pa molimo za tisto dušo izmed nas, ki se bo prva podala v večnost,« je pred zadnjim očenamem nepričakovano dvignil glas. Nihče ni slutil, da bi bila to Slomškova duša. Ali tudi Slomšek ne?

Vse okoliščine njegovih zadnjih mesecev in tednov potrjujejo misel, da je Slomšek videl »mejniki sveta, ko bo zapustil zemljo in se povzdignil nad zvezde«. Ni se bal smrti, ker je zaupal v božjo previdnost. Ni si želel smrti, ker se ni bal dela. Strah pred smrtjo kakor želja po njej, oboje bi bilo brezplodno za apostola, ki ne gre s prekrižanimi rokami in z zaprtimi očmi skozi življenje.

Zadnjikrat je stopil Slomšek k slatinskemu studentu, da je pil iz njega v znamenju zahvale za skorajšnje rešitev. Praznik Marije Rešiteljice: 24. september: je bil že blizu. Duhovniki so stali z njim vred ob zdravilnem studentu; s pozornim in sočutnim pogledom so gledali na Slomška, kakor bi hoteli izreči njegovo zdravico: »Zdaj kupico naljimo, na zdravje tvoje pijmo, ki si povabil nas, da nam je kratek čas.«

»Koliko poezije je včasih kazala Slatina svojim gostom ob njih prihodu in odhodu, dokler se ni bilo železnice!« Tako se je izrazil škof Strossmayer v Rogasški Slatini. Kar je čutil Strossmayer, kako ne bi tega v obilnejši meri občutil Slomšek, ki je bil z odličnim pesniškim darom oblagodaren. Misl na slovo iz Slatine, če si dalj časa bival v njej, pravijo še sedaj, da nikomur ni lahka. Slomšku je up na lepšo večnost olajšal sieherno še tako težko slovo.

(Dalje)

Sovjetski izgnanci

Sovjetsko GPU sodišče pošilja svoje politične kaznjence v kazenske kolonije, ki so navadno skrite v najsevernejših predelih Sibiri, kjer domuje malone celoletna zima. Pa le tedaj sme kaznjence v ta daljni kraj, če ne pomeni njegovo življenje za državo nobene nevarnosti več ali pa če ima sodišče nado, da se bo politični nasprotnik v kazenski koloniji spravel v zvestega sovjetskega državljanca; sicer pa so za take ljudi pripravljene puške in jame.

Največja kazenska kolonija take vrste je na Solovkijskem otočju, kjer vlada strašna klima, okrog pa so razprostranjene močvare, tako da so stanovalci popolnoma zaprti. Beg iz te samote je celo težji, kot je bil v nekdanji carski državi iz podobnih izgnanstev.

Toda na Solovkijskih otokih ni prav za prav nikakih ječ. Izgnanci se čisto svobodno gibljejo in tvorijo tako nekako »mesto inteligence«, saj so tu povečini člani nekdanjega ruskega izobraženstva. Pa tudi mnogo Trockijevih pripadnikov je trenutno tu. — Neomejeni gospodar te kolonije je visoki uradnik GPU, ki vlada nad kaznjenci po lastni uvidenosti. Izgnanci smejo imeti pri sebi tudi svoje žene. Tudi nanje se razteza zakonska svoboda kakor po ostali sovjetski državi; kadar se jim hoče, se ločijo in znova družijo, kar se čestokrat dogaja, zakaj med kaznjenci je mnogo žena. Kaznilnica torej, kakršne nobena država na svetu ne pozna. Otroci pa morajo iti drugam. Pač ne smejo rasti v »protirevolucionarnem vzdušju«. So torej odvedeni v posebne otroške kolonije, kjer jih poučujejo učitelji GPU.

Življenjske potrebe si morajo jetniki zaslužiti. V ta namen so na otokih vse mogoče delavnice in tudi pomembne industrijske panoge. Izgnanci morajo sodelovati tudi pri izpolnitvi petletke. Tu žive tudi mnogi učenjaki,

katere je GPU izgnala radi politične nezanesljivosti. Ti pomembni tehniki, zdravniki, gospodarstveniki in fiziki nadaljujejo delo, ki so ga v Moskvi začeli. Od tam tudi prejemajo naloge, toda ne od gospodarskega sveta, marveč od GPU. V ta namen imajo v GPU lastno znanstveno komisijo.

S političnimi kaznjenci, ki kažejo kako »politično poboljšanje« postopa načelnik GPU zadnje čase mileje; in tako ne bi bilo življenje v tej strašni samoti tako neznosno, če ne bi prežala na jetnike polarna zver, leden mraz, da namreč premnoge izgnance v počasni smrti ugonobi. — Pred nedavnim, se je nekemu, na dosmrtno izgnanstvo obsojenemu inženirju posrečilo, da je odkril izredno važno iznajdbo za sovjetsko industrijo. Brž se je odpravila na otoke posebna komisija, ki je inženirja pomiloštila. V pomiloščenju je prejel red »minus šeste«, kar pomeni, da se sme po vsej široki sovjetski uniji po mili volji gibati. le v šestih največjih mestih ne.

V Moskvi so napravili zadnji čas načrt, da bi zgradili za kaznjence posebno radio-postajo, ki bi nudila ujetnikom politično vzgojo... Tudi so dali izgnanim učenjakom na Solovkijskem otočju nalog, naj poiščejo sredstvo, s katerim bi se odpravilo škodljivo delovanje klime na človeški organizem. In nič čudnega ne bi bilo, če se jim to posreči, saj so ti otoki prav za prav mesto najboljših ruskih glav.

Kriminalnih zločincev na teh otokih sploh ni, zakaj ti niso pod oblastjo uradnikov GPU; tudi se zločinci take vrste v Sovjetski Rusiji sploh ne izganjajo, marveč pripadajo jetniškemu razredu onih, s katerimi se najmileje ravna. In še to: kriminalni zločinci v Sovjetski Rusiji so edini, ki med kazensko dobo dobivajo dopust...

Nov obraz Carigrada

Turške oblasti so zasnovala dalekosežne načrte o popolni preureditvi Istanbula, nekdanje prestolnice turškega carstva. Vodilna misel pri tem je, da bi se stara rezidenca sultanov preuredila v mesto z vsemi modernimi pogoji. Tako bi postal Carigrad zopet trgovsko središče v Sredozemskem morju. Povabili so istega arhitekta, ki je že Angori dal moderno lice. Toda tu bo imel mnogo več težko kot v Angori. Saj Angora nima starih spomenikov in zgradb, ki bi bile na poti v preosnovanju mesta. Carigrad pa je živa zgodovina in zdaj staro in novo spoji v harmonično sliko, je prav gotovo težko. Pred vsem bodo izginili prostorni zasebni vrtovi, pa tudi posamezne mošaje, čeprav je volja vlade, da mora arhitekt prizanesljivo ravnati s starinami. Tudi pa postaja v vsakem oziru zapadnoevropska.

Goska - čuvaj

Iz zgodovine vemo, da so goske rešile Rim pred Galci. No, pa tudi danes se da goska, a posebno gosak, dobro uporabiti namesto psa čuvaja. Ta navadi živi med Amerikanci, pa se prenaša tudi med Angleže. Mnogi posestniki tisočih glav perutnine imajo namesto psov stare gosake. Ti so tako izvežbani, da pozorno varujejo in branijo perutnino pred nočnimi napadi. Pravijo, da je gosak opreznost in zanesljivost čuvaj kot pes. In da se tatovi bolj boje gosakov kot še tako ljutih psov. Posebej stari gosaki so lahko razdražljivi in v jezi izredno močni. Z enim samim udarcem peroti udarijo napadalec tako silovito, da mu večkrat zlomijo kost.

Film v službi policije

Ker so se v švedski Nordlandiji ponovile prečeste komunistične revolte, pri katerih niso mogli izslediti voditeljev, je sklenila policija, da bo uporabljala za take izgrede film, s pomočjo katerega bodo obenem posneli tudi vse iniciatorje izgrediv. S tem se ji bo pač olajšalo delo pri preiskavah.

Dirka v smrt

Pri mednarodni avtomobilski tekmi v Cap d'Aultiles se je znani francoski tekmovalac Marcel Lister v hipu, ko se je v brzini 120 km na ovinku iztiril, smrtno ponesrečil.

Krvavi spopadi v angleškem stavkujočem okraju. Slika nam kaže stavkujoče delavce v Lancashiru, kjer jih policija razganja in goni v zapore. Kajpada je težko kaj opraviti, kjer 200.000 grl zahteva svoje pravice.

Cigani

Vsak že ob prvem pogledu spozna, da so cigani ljudje nekega tujega tipa. In res so prišli v Evropo iz daljne zemlje, Indije. Sami sebe nazivajo »Sintec«, kar so še pred nedavnim tolmačili, da pomeni »ljudje«. No, v zapadnem delu Indije, kjer reka Ind izliva v morje, je zemlja z imenom Sind. Morebiti so dobili cigani po tej zemlji svoje ime »Sintec«. Ciganski jezik je v sorodu z jezikom indijskih Hindov.

Težko je danes povedati, kaj je cigane nagnalo v davnini, da so šli na pot iz Indije v zapadne zemlje. Selili so se pred več kot šeststo leti. Misli se, da so se dvignili takrat, ko je zrasla v Aziji pred kakih šest, sedem sto leti velika mongolska država. Mongolom so služili cigani kot sužnji, kovali so jim orožje in zlato nakitje, peli so jim, igrali, pisali in vedeževali. V Evropi pravijo Danci še danes ciganom Tartari, Nemci v južni Nemčiji pa »Täterne«. V onem delu Rumunske, kjer je bila nekoč kneževina Moldavska, nazivajo cigane, ki žive v bližini mest, Tataři. To pomeni »mali Tartari«. Ponekod po Evropi so jim nadeli ime Egiptjani, kar bi se reklo po grško »Giptoi«, po špansko pa »Gitanos«; Francozi jim pravijo »bohémienec«, kar pomeni: ljudje iz Češke (lat. Bohemia). Ime je nastalo od tega, ker je dal Sigismund, kralj Madžarov, Hrvatov, Čehov in končno Nemcev, ciganom potne liste za zapad.

Ze v času, ko so Tartari osvajali nove pokrajine, so bili cigani ponajveč sužnji. Celo še v 19. stoletju so sužnjili rumunskim boljarom in samostanom. Vendar so se mnogi že prej po Evropi naseljevali. Njihovi vodniki so se imenovali voj-

vodi, grofi in kralji.

Cigane so začeli v Evropi preganjati v 16. veku. Smatrali so jih za turške vohune. Takrat namreč so bili Turki na vrhuncu svoje moči in slave in velik strah je šel po Evropi pred njimi. Pozneje so Evropi uvideli, da nimajo cigani na sebi madeža špijonaže, vendar so veljali povsod kot potepuhi in tatovi. O njih se je tudi širil glas, da lovijo otroke, jim režejo ude, da jedo mrličje, ako nimajo pasjega ali mačjega mesa. V 18. veku je nastopila doba, ki jo imenujemo »prosvetljeni absolutizem«. Takrat so evropski vladarji pisali po svoji volji razne absolutistične odredbe v želji, da bi jim države čim bolj obogatele. Tako so med drugim s strogimi kaznimi nagnali na cigane, naj se naselijo kot kmetje in obdelujejo zemljo. Marija Terezija jih je hotela celo pretvoriti v »nove Madžare«. Vse to ni pomagalo. Cigani so nazadnje le ostali cigani.

Če pogledamo cigane, nam najmočnejše stopijo pred oči črna lica, črne oči in črni lasje, ki se prečestokrat kodrajo. Odkod to? Rekli smo, da je ciganski jezik iz rodu indijskih Hindov. Torej spada v družino azijskih ali indoevropskih jezikov. No, po krvi niso cigani čisti belci. Mešanci so bele rase in onega črnega tipa ljudi, ki žive na indijskem Dekanu, a jih imenujemo Dravide. Odtod imajo cigani kodrate, črne lase, ki so karakteristični za črno raso. Tipične so zanje tudi lepe, zmerom vlažne, oči a posebej velika zvestoba žena, ki v izredno redkih slučajih klone. V tem oziru bi moglo biti naše ciganke premnogim odličnim damam v vzgled.

Anekdote

V Olomucu so se pred kratkim pripravljali za igro »Slehernek«. Med vajami stopi na oder tudi član opernega gledališča. Začuden ga vprašajo dramski tovariši, čemu je prišel. »Saj je vendar bilo oglašeno na tabli: Slehernek na odru! In tukaj sem.«

Tristan Bernard se je šel v lanske jeseni z vnukom v Bois de Boulogne. Nenadno vpraša deček: »Povej mi, striček, zakaj je vse listje zardelo?« Resno mu je Bernard odvrnil: »Radi tega vsega, kar je moralo letos na tem kraju videti.«

Urednik čita z nagubančenim čelom pesem, ki mu jo je prinesel mladi mož, stalni gost »romantične« kavarne.

»Kako pa boste to pesem imenovali?«

»Plamenu posvečena,« predlaga pesnik.

S skrivnim nasmehom seže urednik v žep in poda pesniku žveplenke: »Prosim vas, storite kar je treba!«

K francoskemu književniku Tristanu Bernardu je prišel zarana zjutraj prijatelj pa mu začel pripovedovati:

»Strašna nevihta je nočjo besnela... Strele so švigale, orkan je rjovel in nebo se je stresalo!«

»Kaj poveš!« se začudi Tristan Bernard: »Ničesar nisem slišal. Pogovarjal sem se s svojo ženo...«

Služkinja Mina ubije vazo.

Gospa se jezi: »Vse pobiti, to znam tudi jaz.«

»Ja, sedaj, ko sem vam pokazala!«

»In vi pravite, da je tole policijski pes? Saj je vendar čisto navaden in slaboten koder!«

»Pst! Pes je pri tajni policiji in seveda — preoblečen!«

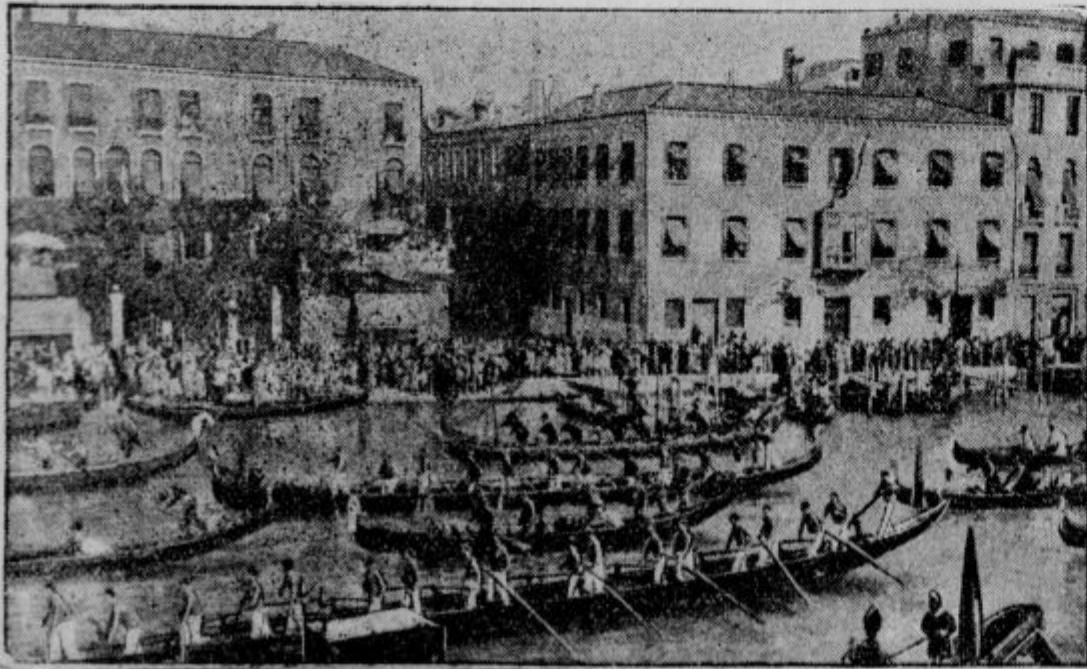

Novi papežev doprsnik. Nemški kipar Herbert von Warberg je izklesal doprsni kip papeža Pija XI, ki je bil svetemu očetu tako všeč, da ga je v Vatikanu razstavil.

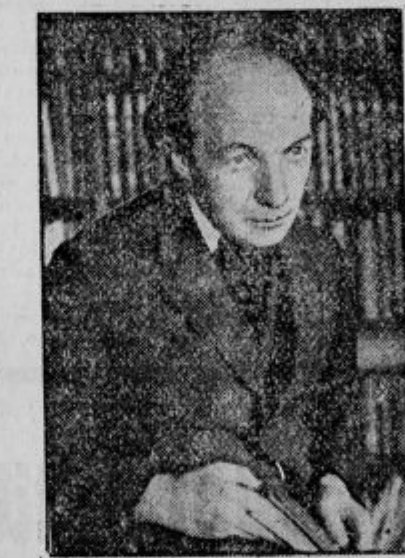
Krva osveta in Kristus

V Albaniji je še zmerom v krvi rek: zob za zob, oko za oko. Ako sosed ubije sosedu, se bo kajpada vse sorodstvo ubitega dvignilo proti ubijalcu. In ne bo mirovalo, dokler ne bo smrt umita s smrtjo. Ta običaj se imenuje krvna osveta, katere pa ni do danes še noben državni zakon izkoreninil.

Toda česar ne more državni zakon, to poskuša Kristusova vera. Od začetka tega leta že potujejo vzdolž vse Albanije trije jezuiti in pridigujejo o Kristusu ljubezni. In čestokrat so priča ganljivih prizorov. Leta 1929, je neki mladenič ubil mladega moža nekaj dni po poroki. Slediti bi moralo povračilo. In to bi moral izvršiti oče ubitega. Pa slučajno se je udeležil misijona teh treh jezuitov, ki so govorili o odpustitvi. Po pridigi se je zgodil ganljiv prizor. Oče ubitega pristopi k oltarju. Ko ga misijonar vpraša, kaj prinaša Kristusu v dar, odvrne: »Dajem mu sina.« Za njim pristopi še žena in ponovi isto. Nato poljubita križ in se vrnete. Vsa cerkev je od veselja zajokala. Ni je postave nad božjo. In ni je ljubezni nad božjo.

Beneška parada gondol, praznik juga. Na tisoče gondol se ziblje na lahkih valovih Canala Grande, velike »prometne ceste« v Benetkah. Mogočna renesančna pročelja tvorijo očarljivo ozadje; starodavne gondole z brodarji v dra gocenih oblačilih predstavljajo slehernega gledalca v 15. stol, ko so še bile Benetke bogato svetovno središče.

Nagrada pisatelju dela in zvestobe. Ernst Wiechert je prejel za svoj novi roman Raabejevo nagrado, ki se je to leto prvič delila. Pri podelitvi je komisija posebej poudarjala pisateljevo visoko spoštovanje do dela in zvestobe.

Aluminij v oknicah

Zadnje čase je kemikom uspelo napraviti iz aluminija material, ki je tako prozoren, da se prav lahko uporabi kot steklo. »Steklo« iz aluminija odbija celo rumene sončne žarke in je na ta način res stekleno prozorno. Dasiravno se pri izpreminjanju aluminija v steklo mnogo materiala zgubi, vendar se izplača uvajati ta novi izum, ker se ne ubije. Uporablja se za okna, strehe in kuhinjske potrebščine.

Kakor pri nas

Praški umetniški paviljon, kjer so bile nad pet mesecev razstavljene slike čeških mojstrov iz 18. stoletja, je ves ta čas obiskalo 205 ljudi, to bi se reklo po en do dva človeka na dan...

Blagoslovljena mati

Društvo, ki prireja na Madžarskem sleherni leto materinski dan za one matere, ki so povile visoko število otrok, je to leto obdarilo ženo nekega kočijaža, ki je dala svetu enaindvajset otrok...

Napačno razumel.

»Servus! Bi mi posodil sto dinarjev?«

»Zal, ne morem. Nimam toliko pri sebi.«

»A doma?«

»Hvala na vprašanju, vse je zdravo...«

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din
Mesto hišnika
ali sluge iščem. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod 1395. (a)

Dekle
vajeno nekoliko gostilniške kuhe, išče službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.389. (a)

Šivilja
za navadne obleke in perilo, pride na dom takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.390. (a)

Službodobe

Vsaka beseda 1 Din
Vrtnar,
popolnoma vešč in samostojen v gojenju cvetnic in urejanju parka, z večletnimi spricvali — se sprejme na posestvo blizu mesta. Plača v naravi in enem delu gotovine. Lastnoročne ponudbe na Dušan Radanovič, Osijek, Gornja dravska obala. (b)

Šteparica in štancer
za kože se sprejmeta. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.373. (b)

Potnika ali potnico
sprejme Stiškovski, Opekarstva 10, Ljubljana. (b)

Kmetijski fant
dobi službo z mesečno plačo po dogovoru. Ponudbe brez spricval z 2 Din znamko za odgovor na upravo »Slovenca« pod št. 12. (b)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din
Mesarski vajenec
zdrav in močan, želi prenesti mesto takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mesarski vajenec« št. 13.339. (v)

Učenka
ki je dovršila tri razrede mešč. šole in ki se je že učila dve leti v trgovini, se želi izučiti dalje. Ponudbe poslati na naslov F. Peterlin, Rob na Doljenjskem. (v)

Razno

Vsaka beseda 1 Din
V času draginje
dobite cenene slike za legitimacije, potne liste, dopisnice — takoj. Šest. autofot za 15 Din. Deset. fotocenikov za 2 Din. Znamk pri Fotomeyer — Maribor, Gosposka 39. (r)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din
Osmošolec instruiru
za stanovanje in zajtrk. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.361. (u)

Instrukcije
prevzame učiteljica, letošnja absolventka. Dopisi oz. naslov v upravi »Slovenca« pod »Vestna« 13.241. (u)

Šoferska šola
E. Čeh
(bivša Carmenikova šoferska šola)
Ljubljana, Dunajska c. 36
šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in poizkusi za nastop in franko.

Ga. Orthaberjeva
zopet sprejema otroke za pouk nemščine. Vpisovanje od 15. dalje. Gospodstva 12, dvorišče. Istotam tečaji francoščine, angleščine, nemščine in ruščine za odrasle. (u)

15. septembra 1932
je zadnji dan vpisovanja v Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani. — Kdor noče izgubiti leta in se hoče naučiti vseh trgov. predmetov, naj se oglasi: Prizakova 8/I. od 8—12 in 2—6. (u)

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din
Dijaka
sprejemam na stanovanje. Cerkvena 19/II. (D)

Dijaka
ali mlajšega gospoda se sprejme v lepo solnčno sobo z dobro hrano in vso oskrbo. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 13.297. (D)

Mlajšoj dijakinjo
sprejme v popolno oskrbo dobra gospa. Poizve se v špeceriji Dunajska cesta 36. (D)

Dva dijaka
sprejemam v svo oskrbo. Ferenc, Mestni trg 3. (D)

Dijak
se takoj sprejme v dobro oskrbo. Miklošičeva cesta št. 7/II., levo. (D)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din
IŠČEJO:
Majhno sobico
prazno, išče v sredini mesta starejša gospa, event. gre tudi kot sestanovka. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod št. 8000. (s)

ODDAJO:

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom, lepo in čisto, z elektriko, parketi, oddam dvema boljšima gospodom v mestu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.388. (s)

Gospodično
sprejemam takoj na stanovanje. — Ana Plešec, Sv. Petra cesta 49. (s)

Opremlj. meseč. sobo
oddam gospodu v novi palači v neposredni bližini glavnega kolodvora. Najemnina 550 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.206. (s)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din
Vogalni lokal
Igriške in Gregorčičeve ulice oddam za 1. novem. Pojasnila istotam v brivskem sa'cnu. (n)

Posrestva

Vsaka beseda 1 Din
Stanovanjsko hišo
v mirnem kraju v bližini tramvajске proge proti St. Vidu, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.370. (p)

Objave

Vsaka beseda 1 Din
Preklíč!
Jaz Golmajer Katarina, trgovka v Ribnem, obžalujem in preklíčujem obdolžitev tatvine dežnika in čepice, katero sem izrekla glede Mulej Slavice iz Bodeš, ker sem se zmotila. — Ribno, 18. julija 1932. (o)

V upravi »Slovenca«
dvignite sledeče ponudbe Dekle šivilja, Deklica, Dobra duša, Družabnik, Gorenjsko, Gorenjski les, Gotovina, Jamstvo, K. R. 2., Nenadkriljivo, Samostojna, September, Slovenija, Stalna, Tiha družabnica, Vajenec, Veledegergerija, V gotovini, Zanesljiva, St. 37, St. 500, St. 1000. Ponudbe, ki v teku enega tedna ne bodo dvignjene, se uničijo. (o)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din
Francosko
Toussaint - Langenscheidt, pisma, antikvarično, kupim. Naslov in cena v upravi »Slovenca« pod št. 13.385. (k)

Bukova drva in oglje
kupi stalno
Uran Franc
Ljubljana
Sv. Petra cesta 24. (s)

Sprejmejo se
tovarniški delavci in delavke
čevlarske stroke v tovarni
Ant. Krisper, Ljubljana, Zg. Šiška št. 5
Zglasijo se naj 15. septembra to je v četrtek od 9. do 10. ure dopoldne

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vbov z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din
Mehaniki, pozor!
Nudimo Vam na znižane cene rezervnih delov Renault avtomobilov še 15 odstotkov popusta. Prodaja le Zastopstvo »Renault«, Cesta na Rožnik št. 19. (f)

Auto
pontiac limuzina, v brezhibnem stanju, se poceni prodaja. — Vzame se tudi hranilna knjižica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.295. (f)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din
Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Šolske torbice
aktovke, domač izdelek, dobite poceni pri J. Karlo, Maribor, Trg Svobode št. 6. Popravila točna in solidna. (l)

Štedilnike
raznih vrst; vrtnice, balkonske in stopniške ograje, dimn. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani.

Puhasto perje
čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

USNJE

čevlarske potreščine najbolje in najcenejše pri **Viktor Legan**
trgovina in tovarniška zalogas usnja
Ljubljana, Palača Dunav

Slive
za žganjekuho dobite najceneje — 50 par vagon-ske množine: Postržin — Krško. (l)

Gomolje
hiacint, tulipanov, kruksov itd. nudi Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Skobelnik
(hobelbank) za mizarja ali kolarja naprodaj za 400 Din. — Na ogled pri skladiščniku restavracije pri Levu, Ljubljana. (l)

Se dve moški kolesi
z orig. »Torpedo« po 980 Din in dve damski kolesi naprodaj. Aleksandrova cesta 5/II. (l)

Šivalni stroj
nov, šiva naprej in nazaj, 1250 Din. Aleksandrova cesta št. 5/II. (l)

Obrt

Lanene tropine
in druga krmila nudi najcenej Veletrgovina žita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA
Reinleova cesta 24.

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Posteljne žične vloge
v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka **Pavel Strgulc**
Ljubljana, Gosposvetska cest 213
Zahtevajte brezplačni cenik!

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v **lekarni dr. G. PICCOLI**
Ljubljana, Dunajska c. 6

Modroce
otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje **Ignacij Narobe**
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Nakup in prodaja vreč ter jute
A. Grebenc
Dunajska 36

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN**
Ljubljana, Stari trg št. 32

Veliki češki cirkus „COLUMBIA“

ki je danes prispel v Celje s svojo bogato menažerijo in bo s prvovrstno dresiranimi živalmi nudil zelo veliko zabave.
V programu bo nudil občinstvu krasne točke s svojimi prvovrstnimi svetovnimi artisti, kateri bodo izvajali prvovrstne akrobatske točke; klovni bodo skrbeli za obilen smeh.
Prva predstava se bo vršila danes zvečer ob pol 9 in nato vsak dan ob pol 9 zvečer, samo ob nedeljah bosta dve predstavi, prva ob 4 popoldne, druga pa ob pol 9 zvečer. Menažerija je odprta ves dan od 9 zjutraj do 7 zvečer.

UPRAVA.

12. septembra ob 10 zvečer je Vsemogočni poklical k sebi ljubljenelega soproga, očeta in starega očeta

Jerneja Trampuža

bičarskega mojstra

v 74. letu starosti. V dolgotrajni in mukepolni bolezni je bil večkrat previden s sv. zakramenti.
Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v sredo 14. t. m. ob 5 popoldne iz Dravelj št. 153 na domače pokopališče.

Dravljje-St. Vid nad Ljubljano, 13. septembra 1932.

Žalujoča žena in hčere.

Le par ur po atkovem odhodu v Banjaluko je pohitel od mamice v Svečini med angelce najin srček, edino in vse

Silva Malešič

Naj ti bo, dete, v nebesih lepo, ko je na zemlji tako hudo, hudo...

Banjaluka-Svečina, 12. septembra 1932.

Atek in mamica.

Vsi potrli in žalostni, toda vdani v voljo Najvišjega, nanznamo vsem prijateljem in znancem, da je Bog popolnoma nepričakovano poklical k Sebi našega dobrega očeta in brata, gospoda

Andreja Sitarja

davi ob štirih zjutraj, ko bi bil skoraj dopolnil 66 let svojega trudapolnega življenja.

Umrli je tiho, Bogu vdano, brez trpljenja.

Materi zemlji ga bomo izročili jutri, v sredo popoldne ob 6 iz hiše žalosti v Stožicah 6 k sv. Jurju.

Stožice-Ježica, dne 13. septembra 1932.

Terezija Sitar, žena;

Anton, Avgust, Marija in Alojzij, otroci;

Franc Sitar, brat; Marija Podboršek roj. Sitar, sestra.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

»Gospod, usmili se me! O Gospod, bodi milostiv moji duši! Res, pretekli teden sem osleparil Sama Hicka, toda saj veš, Gospod, da je to zažulil, lagal je na drobno in debelo — oh, Gospod, kaj bo z menoj?«

Te besede so mi prihajale v presledkih iz teme na ušesa; nato sem razločil dolgo stokanje in kašljanje. Napotil sem se v smeri prihajajočega glasu, da bi se mu kar najbolj približal. Zdajci mi je pridiral naproti gorski poni, ki je imel na hrbtu nenavadno breme: privezan z nogami konju za vrat, a z glavo za rep je ležal na njegovem hrbtu neki možakar, da so mu roke visele nizdol ko stremena ob konjskih bokih. Divji poni, ki bi se bil rad iznebil nenavnadnega bremena, se je nazadnje zvalil na tla in je nesrečnika neusmiljeno sukal in premetaval.

Preden se je mogel konjiček postaviti na noge, sem ga zgrabil za mokro, sivogasto grivo. Četudi je sprevidel, da bi se mu bilo zamaženo boriti z mano, me je vendarle poskušal vgrizniti, toda jaz sem ga krepko udaril po smrčku.

»Cenjeni gospod,« sem dejal nenavnadnemu jezdecu, »ne bojte se, nič hudega se vam ne bo pripetilo.«

»Pomagaj mi, dobri prijatelj, kdorkoli si že,« je zastokal, a pogledati me ni mogel, ker mu je bil tilnik tako zadrgnjen. »Sam Bog te je poslal semkaj; samo ne poskušaj me oropati, kajti to so že drugi storili.«

»Kaj, ti si, ujec Ruben!« sem vzkliknil in izpustil konja, presenečen, da sem gledal pred

seboj najbogatejšega človeka v Dulvertonu. »Stric Ruben, ti si tukaj v taki stiski! Ti, gospod Ruben Huckaback!«

»Jaz, pošten trgovec z nogavicami in obleko, s perilom in z blagom na vatele — je hropel za molko — »Jaz Ruben Huckaback, ki imam prodajalno v lojalnem mestu Dulvertonu in znak mačka v škornjih nad njenimi vrati. Oprosti me, za božjo voljo, teh preklanih opt, dobri človek. Dobro nagrado boš dobil od mene v moji hiši v Dulvertonu. Toda zapomni si, konjiček je moj, pa tudi kljuse, ki so mi ga ugrabili.«

»Toda, stric Ruben, ali me ne poznaš? Jaz sem tvoj nečak John Ridd.«

Ne bom pripovedoval na dolgo in široko; prerezal sem naglo jermena in ga posadil na konjička. Toda, ker je bil preslab za ježo, sem ga zadel štopo ramo na svoj hrbet, zadržal poni in povodec okoli smrčka in ga gnal proti domu.

Stric Ruben je bil tako zdelan in onemogel, da mi je kmalu zadelam na hrbtu, kajti za pet in šesdesetletnega starca je bilo ta dan preveč napora. Čim se je čutil varnega, ni več mnogo govoril, temveč je prišel tak glasno smrčati, da da bi bil mogel človek misliti, da je oni grozo vzbujajoči glas, ki smo ga vsako noč slišali, prihajal najbliž iz Dulvertona.

Ko sem ga prinesel v domačo hišo, smo ga narahlo in udobno postavili v kuhinjski kot. Zame je bilo zelo tolažilno, da sem se iznebil težkega bremena, kajti stric Ruben je bil rejen in okrogel, kakor se spodobi takemu bogatašu. Pogledil je nekolikokrat svojo dolgo suknjo in zacepetal po kuhinji, na kar je nanovo zadelam, dokler ni bila večerja gotova.

»Da, da, z Ruto naj se poroči,« je zamrmral večkrat sam pri sebi. »Za nagrado naj dobi našo

Ruto in moje prihranke, če jih bosta vredna; to je eicer malo, prav malo, kajti mnogo so mi vzeli danes ti ničvredni rokomavhi.«

Moja mati je bila sprito ujeve nezgode vsa iz sebe in mu je z Anko vred stregla, kar se je dalo, a jaz sem medtem odšel v hlev tolažit ujetega ponija. Dobro je bilo, da sva ga ujela in prignala domov, kajti pozneje nam je izborni služil. Ujec Ruben ga je hotel vzeti s seboj v Dulverton, da bi mu pomagal voziti, toda ko sem mu dejal, »kar vzemi ga, toda jezdi ga moraš proti domu tako, kakor sem te videl na poti k nam,« je molče opustil to zahtevo.

Stric Ruben je bil nekaj posebnost, kratkih besed, a dolgega života. Stori je vselej baš nasprotno od onega, kar je človek pričakoval od njega; do ljudi je bil nezaupen, kakor da bi se vedno bal, da ga ne bi kdo prevaral.

Prepričan je bil, da ga ni nihče drugi oropal, kakor Dooni, ki so mu razen denarja vzeli tudi njegovega krotkega konja, a njega samega privzeli na hrbet divjemu poniju. Privoščili so si kruto šalo in tri ure podili splašeno, težko obremenjeno žival po meglji. Ko je trgovec čez nekaj dni v naši hiši okrevlil, je popolnoma pozabil na nenavadno srečno rešitev in se je samo bridko pritoževal zaradi izgube premoženja. Slovesno je prisegel v svojem arcu, da se bo osvečil in se pritožil, če treba pri samem kralju.

Štirinajsto poglavje.

Navdušenost se je končala z vinom.

Namisto da bi si bil pošteno privoščil za Novo leto potie in kolača, se je stric Ruben kar naprej jezil in tarnal, tako da smo na vse zadnje še ostali zaželi misliti, da je res nekaj na tem. Zlasti še, ko

nam je zatrjeval, kakšna izbrana in dragocena darila so bila med oropanimi stvarmi, ki jih je nameraval prinesiti mladim udom naše družine. Mati ga je seveda prepričevala, da imamo otroci vsega dovolj ter ne potrebujemo ne srebra ne zlata.

Da bi ga razvedrila, je povabila mati sosedo Miklavža Snowe, da naj bi prišel na večer k nam. On se je odzval povabilu in je privedel s seboj tudi svoje tri hčerke, ki so bile vse dostojno nališpane. Gospodične so bile dobre družabnice in so ves čas zbijale šale z dobrovoljnim ujem, tako da se je mati začela kar bati za svojo plaho in maloizkušeno Anko. Ko smo popili steklenico zavretega vina, smo vljudno odpravili vsa dekleta v gostinsko sobo, a ostali smo sedli okoli ognjišča v kuhinji, da bi poslušali stričevo modrovanje. Kmet Snowe je sedel v kotu in se je prav malo brigal za stričeve storije, temveč je počasi kadil svoj vivček in omahoval z glavo nazaj nalik dremajočemu ovčarskemu psu. Mati je po svoji navadi pridno vezla na stolu, a stric Ruben je sedel na trinožniku, ko da mu ni nič drugega preostalo na svetu.

»Gospod Snowe,« je izpregovorila moja mati, »tudi vi ste nedvomno prepričani, da se je našem sorodniku tukaj zgodila velika krivica, ko je jeznil iz Dulvertona k nam. Slabe čase imamo in ni upanja, da bi se izboljšali. Ko bi mogla pred kralja...«

»Oddaljuje se od predmeta,« je dejal stric, »je zagledal solze v njenih očeh in se je naveličal poslušati njene dolgovčnosti.«

»Najprej je treba malo uvoda,« je segel v besedo sosed Snowe; »najprej malo uvoda, potem pa izvajamo dalje.«

»Hudič naj vzame uvod, sosed!« je zakričal stric Ruben ves iz sebe. »Je mar treba kakega uvoda, ko sem bil pa jaz oropan, kaj? Oropan v tej vaši župniji, v večno sramoto Oarskega okraja.